

FÆLLES STANDARD
FOR GRUNDFORLØBSPRØVEN

UDDANNELSEN TIL
SOCIAL OG SUNDHEDSASSISTENT

REVIDERET OKTOBER 2022

Indledning

I medfør af ændringerne til Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser - hovedbekendtgørelsen - i april 2016 (nugældende BEK nr. 2499 af 13/12/2021, § 27, stk. 6 og stk. 7) og efter aftale med Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser, FEVU, har Danske SOSU-skoler på vegne af skoler, der udbyder grundforløb til social- og sundhedshjælperuddannelsen, til social- og sundhedsassistentuddannelsen og til den pædagogiske assistentuddannelse nedsat en arbejdsgruppe, der har udarbejdet et forslag til fælles standarder for indhold og niveau i grundforløbsprøven for de enkelte fag.

Denne udgave af standarderne udgør den 3. revision. Det oprindelige forslag til fælles standarder blev godkendt i det faglige udvalg PASS i 2017. Foreningen har efterfølgende afholdt temadage i marts 2017, i marts 2018 og i september 2019 samt en virtuel temadag i november 2020. Nærværende revision af standarderne er sket som opfølgning på de ændringer i uddannelsesbekendtgørelserne, der er trådt i kraft pr. 1. august 2022.

Den enkelte skole udarbejder - i samarbejde med det lokale uddannelsesudvalg (LUU) - egne retningslinjer for indholdet i grundforløbsprøverne inden for rammerne af de fælles standarder.

Tre kriterier som afsæt for udvikling af en fælles standard

Udviklingen og beskrivelsen af fælles standarder for grundforløbsprøverne har taget afsæt i tre kriterier:

- Et fokus på indhold og niveau i grundforløbsprøverne, der skal sikre landsdækkende kvalitet i forhold til arbejdsgiver.
- Et fokus på grundforløbsprøverne som afsæt for vejledning af eleven med henblik på videre uddannelse, så eleven kan blive så dygtig som muligt.
- Et fokus på elementer i grundforløbsprøverne, der omfatter en grundlæggende faglig viden, en demonstration af et praksiseksempel samt en refleksion over teori og praksiseksempel.

Med nærværende revision (oktober 2022) er der foretaget en præcisering af rammerne for udvælgelsen af mål, der indgår i bedømmelsesgrundlaget. Der er ligeledes foretaget en præcisering af de bedømmeskriterier på både begynderniveau og rutineret niveau, der danner grundlag for helhedsvurdering af elevens præstation – herunder opstillet kriterier for væsentlige mangler ved elevens præstation, der kan lede til bedømmelsen "ikke bestået".

Fælles standard for grundforløbsprøven i uddannelsen til social og sundhedsassistent

Med udgangspunkt i ovenstående kriterier er der udarbejdet en revideret standard for indhold og niveau i grundforløbsprøven for uddannelsen til social- og sundhedsassistent, som fremgår af nedenstående skema. Standarden rammesætter prøven i forhold til udvælgelsen af væsentlige mål, eksaminationsgrundlaget, bedømmelsesgrundlaget og bedømmelseskriterierne.

FORMELLE KRAV	GRUNDFORLØBSPRØVEN FOR EUD OG EUX PÅ UDDANNELSEN TIL SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT
<p>Mål og krav</p> <p><i>Hvilke mål og krav, der er væsentlige for prøven.</i></p> <p>BEK nr. 41 af 16/01/14, §3, stk. f</p>	<p>De væsentlige udvalgte mål for prøven er de kompetencemål, som kendetegner den kernefaglighed, der ligger i social- og sundhedsassistentuddannelsen.</p> <p>Prøven skal give eleven mulighed for med et fagligt fokus at demonstrere kompetencer inden for det uddannelsesspecifikke fag. Kravet for at bestå er, at eleven demonstrerer kompetencer inden for det udsnit af de udvalgte væsentlige mål, der er relevante for elevens eksaminationsgrundlag på det niveau, der er angivet for det enkelte mål.</p> <p>Kompetencemål 6 på rutineret niveau indgår altid i eksaminationsgrundlaget. Herudover skal eleven berøre minimum tre kompetencemål, der er relevante for eksaminationsgrundlaget.</p> <p>Bedømmelsesgrundlaget kan omfatte alle mål, der er relevante for eksaminationsgrundlaget. Eleven skal ikke nødvendigvis berøre alle udvalgte væsentlige mål for at bestå.</p> <p>Kompetencer på begynderniveau</p> <p>1) Eleven kan i kendte situationer yde omsorg, sygepleje og praktisk hjælp til borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse ud fra enkle etiske refleksioner over borgerens selvbestemmelsesret, intimsfære og blufærdighed.</p> <p>2) Eleven kan medvirke til at igangsætte enkle sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende aktiviteter, samt reflektere over kost og motions betydning for livskvalitet, fysisk, psykisk og social sundhed for en udvalgt målgruppe.</p> <p>3) Eleven kan i kendte situationer redegøre for ergonomiske principper, regler om sikkerhed og arbejdsmiljø, samt deltage i forflytninger med og uden velfærdsteknologiske hjælpemidler, samt i enkle situationer reflektere over egenomsorg i jobudøvelsen.</p>

- 4) Eleven kan redegøre for social- og sundhedsvæsnets opbygning og social- og sundhedsassistentens rolle, samt gengive de mest almindelige rettigheder og pligter som fagperson.
- 5) Eleven kan gengive fysiske, mikrobiologiske og kemiske faktorer, der påvirker hygiejnen, herunder temperatur, eksponentiel vækst samt syre- og basebalance.
- 6) Eleven kan medvirke til sammensætning af kost til målgruppen ud fra statistik og udregning af energibehov og -forbrug, under hensynstagen til målgruppens behov for vitaminer og næringsstoffer.
- 7) Eleven kan gengive udvalgte kemiske stoffers opbygning og egenskaber og deres betydning for kemikaliesikkerheden.
- 8) Eleven kan i enkelte situationer vejlede og inddrage borgeren i at opnå digital kontakt til offentlige myndigheder med fokus på beskyttelse af borgerens digitale data.

Mål 5, 6 og 7 på begynderniveau vedrører alene elever, der har gennemført grundforløbet på uddannelsen til social- og sundhedsassistent med eux.

Kompetencer på rutineret niveau

- 1) Eleven kan redegøre for kroppens opbygning, organsystemer og basale funktioner, samt videregive observationer og handle fagligt relevant på hyppigst forekommende livsstilsrelaterede sygdomme og de hyppigst forekommende symptomer på demens i kendte situationer.
- 2) Eleven kan i kendte situationer indgå i relationer, samt understøtte rehabilitering, guidning og vejledning af borgeren til mestring af eget liv samt inddrage enkle faktorer, der fremmer og hæmmer motivationen for egenomsorg.
- 3) Eleven kan i kendte situationer varetage afbrydelse af smitteveje og reflektere over enkle måder at overholde hygiejniske retningslinjer.
- 4) Eleven kan i kendte situationer indgå i samarbejdet med tværprofessionelle samarbejdspartnere og anvende udvalgte metoder til kommunikation med borgere, pårørende og professionelle for at forebygge vold og konflikter.
- 5) Eleven kan deltage i enkel faglig kommunikation og anvende sundhedsfaglige begreber og på baggrund af observationer i kendte situationer indgå i faglig dokumentation i digitale kommunikations- og dokumentationssystemer.
- 6) Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

BEK nr. 640 af 17.05.2022

Elever, der er tilmeldt grundforløbet, har adgang til prøven uanset standpunkt i det uddannelsesspecifikke fag. Skolen kan lokalt fastsætte frister for afmelding til prøven.

<p>BEK nr. 2499 af 13/12/2021 § 27, stk. 5</p>	<p>Skolen kan tilrettelægge prøven som en individuel prøve eller som en gruppeprøve med højst tre elever i hver gruppe. For at gå til gruppeprøve skal eleverne have forberedt sig sammen. En elev kan vælge at gå til individuel prøve i en opgave, der er udarbejdet i en gruppe. Prøven varer 30 min. inkl. votering pr. elev. Bedømmelsen gives individuelt.</p> <p>Prøvens varighed fordelt på antallet af elever:</p> <table border="1" data-bbox="512 577 1401 725"><thead><tr><th>Antal elever</th><th>Varighed inkl. votering</th></tr></thead><tbody><tr><td>1 elev</td><td>30 minutter</td></tr><tr><td>2 elever</td><td>60 minutter</td></tr><tr><td>3 elever</td><td>90 minutter</td></tr></tbody></table>	Antal elever	Varighed inkl. votering	1 elev	30 minutter	2 elever	60 minutter	3 elever	90 minutter
Antal elever	Varighed inkl. votering								
1 elev	30 minutter								
2 elever	60 minutter								
3 elever	90 minutter								
<p>Eksaminationsgrundlag</p> <p><i>Prøvens eksaminationsgrundlag, som er det faglige stof eller materiale, der eksamineres ud fra.</i></p> <p>BEK nr. 41 af 16/01/14, §3, stk. g</p>	<p>Eksaminationsgrundlaget tones mod kompetenceområdet for social- og sundhedsassistentuddannelsen: <i>Professionel helhedsorienteret sygepleje og rehabilitering i samarbejde med borgere og patienter med grundlæggende behov i et tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde i det nære og det sammenhængende sundhedsvæsen.</i></p> <p style="text-align: right;">BEK nr. 640 af 17.05.2022, § 1</p> <p>Eksaminationsgrundlaget skal være en praktisk funderet opgave og give eleven mulighed for at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Præsentere en grundlæggende faglig viden. • Demonstrere et forberedt praksiseksempel af en kendt situation eller ud fra en kendt problemstilling. • Demonstrere en grundlæggende evne til at reflektere over teori og praksiseksempel. <p>Eksaminationsgrundlaget kan tage afsæt i fx en case, tilknyttet et scenarie eller en problemformulering identificeret i forlængelse af en projektorienteret tilgang til et relevant tema. Af casen skal det fremgå, at eleven er under uddannelse.</p> <p>Under forberedelsen arbejder eleverne individuelt eller i grupper med eller uden vejledning. Eleven kan gøre brug af digitale hjælpemidler, bøger og andet materiale udleveret i undervisningen samt egne noter.</p> <p>Lokal tilrettelæggelse, som skal fremgå af eksaminationsgrundlaget:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skolerne skal tage stilling til det konkrete prøvemateriale som fx eksaminationsgrundlagets udformning, den lærerfri forberedelsesperiode, gruppedannelse og vejledning. • Skolerne skal i tilrettelæggelsen af eksaminationsgrundlaget lokalt sikre en sammenhæng mellem prøvens udformning og undervisningen.								

<p>Bedømmelsesgrundlag</p> <p><i>Prøvens bedømmelsesgrundlag, herunder hvilke produkter, processer eller præstationer der gøres til genstand for bedømmelsen og eventuel vægtning af forskellige delkarakterer.</i></p> <p>BEK nr. 41 af 16/01/14, § 3, stk. h</p>	<p>Prøven er mundtlig og omfatter praktiske og teoretiske elementer. Det er elevens mundtlige præstation, der udgør bedømmelsesgrundlaget.</p> <p>Eksaminationen tager udgangspunkt i elevens oplæg. Den efterfølgende dialog kan omfatte alle mål, så eleven prøves bredt i faget. Eleven behøver ikke nødvendigvis berøre alle mål for at bestå.</p> <p>Det er elevens forståelse for teori og begreber sammen med elevens refleksion over praksiseksemplet, der vægtes i bedømmelsen. Praksiseksemplet er i sig selv ikke genstand for bedømmelse ved prøven, men indgår i den samlede bedømmelse.</p> <p>Prøven består af tre elementer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En præsentation af en grundlæggende faglig viden. • En demonstration af et forberedt praksiseksempel af en kendt situation eller ud fra en kendt problemstilling for at understøtte refleksion. • En demonstration af en grundlæggende evne til at reflektere over teori og praksiseksempel. 				
<p>Bedømmeskriterier</p> <p><i>Prøvens bedømmeskriterier, som med udgangspunkt i bedømmelsesgrundlaget skal beskrive, hvad der lægges vægt på ved vurderingen af eksaminandens præstation.</i></p> <p>BEK nr. 41 af 16/01/14, § 3, stk. i</p>	<p>Bedømmelsesgrundlaget og –kriterierne er retningsgivende for bedømmelse af præstationen ved prøven. Bedømmeskriterierne skal støtte det nødvendige skøn, der sammenfattes i bedømmelsen. Med skønnet vejes præstationens styrker og mangler op i forhold til hinanden.</p> <p>Grundforløbsprøven bedømmes bestået/ikke bestået. Kravet for at bestå er, at eleven på grundlæggende niveau demonstrerer kompetencer inden for det udsnit af de udvalgte væsentlige mål, der er relevante for elevens eksaminationsgrundlag. Der kan således være kompetencemål, som ikke bliver berørt under eksaminationen. Bedømmelsen sker alene på grundlag af den mundtlige præstation.</p> <p>For at opnå bedømmelsen "bestået" lægges der i bedømmelsen særlig vægt på, at eleven på grundlæggende niveau kan opfylde nedenstående kriterier. Såfremt elevens præstation ud fra helhedsvurdering på et eller flere punkter vurderes at være utilstrækkelig, jf. kolonnen "væsentlige mangler" nedenfor, medfører dette bedømmelsen "ikke bestået".</p> <table border="1" data-bbox="488 1832 1426 1957"> <thead> <tr> <th data-bbox="488 1832 967 1890">Bestået</th> <th data-bbox="967 1832 1426 1890">Væsentlige mangler</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="488 1890 967 1957">Faglig viden</td> <td data-bbox="967 1890 1426 1957"></td> </tr> </tbody> </table>	Bestået	Væsentlige mangler	Faglig viden	
Bestået	Væsentlige mangler				
Faglig viden					

	<p>Begynderniveau Eleven <i>viser</i> en grundlæggende forståelse for teori og begreber i formidling af egne overvejelser, som er relevante for en helhedsorienteret sygepleje og rehabilitering i det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.</p> <p>Rutineret niveau Eleven <i>redegør</i> for en grundlæggende forståelse for teori og begreber ved formidling af egne overvejelser, som er relevante for en helhedsorienteret sygepleje og rehabilitering i det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.</p>	Eleven viser utilstrækkelig forståelse for teori og begreber i sin formidling af egne overvejelser, som er relevante for en helhedsorienteret sygepleje og rehabilitering i det nære og sammenhængende sundhedsvæsen
	Metodiske tilgange	
	<p>Begynderniveau Eleven <i>gengiver</i> i afgrænset omfang valgte metodiske tilgange, der er relevante for borgere/patienter i det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.</p> <p>Rutineret niveau Eleven <i>forklarer</i> i afgrænset omfang valgte metodiske tilgange, der er relevante for borgere/patienter i det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.</p>	Eleven kan ikke i tilstrækkeligt omfang gengive valgte metodiske tilgange, der er relevante for borgere/patienter i det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.
	Fagbegreber	
	<p>Begynderniveau Eleven <i>demonstrerer</i> et grundlæggende kendskab til relevante fagbegreber inden for en helhedsorienteret sygepleje og rehabilitering.</p> <p>Rutineret niveau Eleven <i>udvælger</i> relevante fagbegreber i et afgrænset omfang inden for en helhedsorienteret sygepleje og rehabilitering.</p>	Eleven demonstrerer et utilstrækkeligt kendskab til relevante fagbegreber inden for en helhedsorienteret sygepleje og rehabilitering.
	Kommunikation og relationer	
	<p>Begynderniveau Eleven <i>medvirker</i> i kommunikation og relation med borgere/patienter, pårørende, kolleger og øvrige samarbejdspartnere.</p> <p>Rutineret niveau Eleven <i>indgår</i> i kommunikation og relation med borgere/patienter, pårørende, kolleger og øvrige samarbejdspartnere.</p>	Eleven <i>medvirker</i> ikke i tilstrækkelig grad i kommunikation og relation med borgere/patienter, pårørende, kolleger og øvrige samarbejdspartnere.
	Etik og respekt	
	<p>Begynderniveau Eleven <i>demonstrerer</i> respekt for andre og en basal forståelse af relevante etiske problemstillinger i mødet med</p>	Eleven demonstrerer utilstrækkelig respekt for andre og forståelse af relevante etiske problemstillinger i mødet med borgere/patienter, pårørende og kolleger.

	<p>borgere/patienter, pårørende og kolleger.</p> <p>Rutineret niveau Eleven <i>udvælger</i> og reflekterer over relevante etiske problemstillinger i mødet med borgere/patienter, pårørende og kolleger.</p>	
<p>Prøvens praktiske gennemførelse</p>	<p>Fysiske rammer Eksamenslokalet indrettes, så eleven har mulighed for at demonstrere de praktiske færdigheder, som kompetencemålene lægger op til, fx seng, kørestol, lift, håndvask, handsker, håndsprit, lænestol, digitale hjælpemidler. For at imødekomme mulige udfordringer med demonstration af et praksiseksempel under eksaminationen er det muligt for eleven at optage sit praksiseksempel i forberedelsesperioden og fremvise optagelsen ved eksaminationen.</p> <p>Lokal tilrettelæggelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skolerne skal tage stilling til muligheden for gruppeprøve, herunder en tidsfrist for meddelelse til eksaminator, eksamenslokalets fysiske rammer etc. 	
<p>Censur og censorer BEK 41 af 16/01/2014, Kap. 5, §12-19 og § 22-29</p>	<p>Censorer udpeges af institutionerne.</p> <p>§ 24. En censor skal have</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) indgående og aktuelt kendskab til uddannelseselementets forudsætninger, mål og metoder, 2) specifik kompetence inden for et eller flere faglige delområder, som indgår i uddannelsen, og 3) aktuel viden om uddannelsens anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til aftagernes situation og behov. <p>Stk. 2. Inden en prøves afholdelse informerer institutionen censor om de gældende regler for uddannelsen, herunder denne bekendtgørelse, samt forsyner censor med andet materiale, der har betydning for censorernes virksomhed.</p> <p>§ 25. Censorerne må ikke være ansat på den institution, hvor de skal virke som censorer.</p> <p>§ 27. Censor skal</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) påse, at prøverne er i overensstemmelse med de mål og øvrige krav, som er fastsat i bekendtgørelser eller i henhold til bekendtgørelser, 2) medvirke til og påse, at prøverne gennemføres i overensstemmelse med de gældende regler, og 3) medvirke til og påse, at eksaminanderne får en ensartet og retfærdig behandling, og at deres præstationer får en pålidelig bedømmelse, der er i overensstemmelse med reglerne om karaktergivning og øvrige regler for uddannelsen. 	

Stk. 2. Censor kan stille uddybende spørgsmål til eksaminanden.

Stk. 3. Censor og eksaminator skal gøre notater om præstationen og karakterfastsættelsen til personligt brug ved udarbejdelse af en udtalelse i en eventuel klagesag. Notaterne skal opbevares i 1 år.

Institutionen skal sikre, at censor i god tid forud for prøvens afvikling modtager fyldestgørende information om såvel skolens lokale eksamensregler som eksaminationsgrundlaget for den konkrete prøve.